

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA KIBER SPORT ELEMENTLARIDAN FOYDALANISHNING IJOBİY VA SALBIY OQIBATLARI TAHLILI

Mamayusupov Otabek Valiyevich

Qo'qon davlat universiteti Pedagogika va psixologiya
fakulteti Maktabgacha ta'lim kafedra v.v.b dotsent

Annotatsiya:

Ushbu tezisdagi zamonaviy maktabgacha ta'lim tizimida kiber sport va raqamli o'yin elementlarining bolalar rivojlanishiga ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda raqamli texnologiyalardan maktabgacha yoshda foydalanishning ijobiy (kognitiv o'sish, reaksiya tezligi, fazoviy fikrlash) va salbiy (gipodinamiya, psixologik qaramlik, ijtimoiy izolyatsiya) oqibatlari muvozanatlashgan pedagogik yondashuv asosida yoritilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, kiber sport, raqamli o'yinlar, kognitiv rivojlanish, gipodinamiya, kiber-pedagogika, psixofizik salomatlik, "Ilk qadam" dasturi.

Аннотация:

В данном тезисе научно анализируется влияние элементов киберспорта и цифровых игр на развитие детей в современной системе дошкольного образования. На основе сбалансированного педагогического подхода освещаются положительные (когнитивный рост, скорость реакции, пространственное мышление) и отрицательные (гиподинамия, психологическая зависимость, социальная изоляция) последствия использования цифровых технологий в дошкольном возрасте.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Ключевые слова: дошкольное образование, киберспорт, цифровые игры, когнитивное развитие, гиподинамия, киберпедагогика, психофизическое здоровье.

Abstract:

This thesis provides a scientific analysis of the impact of cyber sports and digital game elements on children's development in the modern preschool education system. Based on a balanced pedagogical approach, the positive (cognitive growth, reaction speed, spatial thinking) and negative (hypodynamia, psychological dependence, social isolation) consequences of using digital technologies in preschool age are highlighted.

Keywords: preschool education, cyber sport, digital games, cognitive development, hypodynamia, cyber-pedagogics, psychophysical health.

Kirish (Introduction). XXI asrda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim sohasiga, xususan, maktabgacha ta'lim tizimiga ham kiber sport (kompyuter va raqamli o'yinlar) elementlarining kirib kelishini tezlashtirdi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda raqamli o'yinlarga bo'lgan qiziqishning yuqoriligi pedagogika va psixologiya sohasida yangi yo'nalish — kiber-pedagogika muammolarini o'rganishni taqozo etmoqda. Ushbu yosh guruhida kiber sport unsurlaridan foydalanish ham metodik imkoniyatlar, ham jiddiy psixofizik xavflarni keltirib chiqaradi.

Asosiy qism va metodlar (Main part and methods). Tadqiqotimiz davomida maktabgacha yoshdagi (5–7 yosh) bolalar faoliyatida raqamli o'yin va kiber sport elementlarining ta'siri ikki tomonlama pedagogik ekspertizadan o'tkazildi.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

1. Kiber sport elementlarining ijobiy oqibatlari (Pedagogik imkoniyatlar):

- **Kognitiv funksiyalarning rivojlanishi:** Yaxshi saralangan, yoshga mos strategik va mantiqiy raqamli o'yinlar bolaning diqqat konsentratsiyasini, vizual xotirasini va fazoviy tasavvurini (3D formatda fikrlash) o'stiradi.
- **Psixomotor ko'nikmalar:** Kiber o'yinlar bolada vizual-motor koordinatsiyasini (ko'z va qo'l harakati uyg'unligi) hamda kognitiv reaksiya tezligini (vaziyatni tez baholab, qaror qabul qilish) rivojlantiradi.
- **Muloqot va jamoaviy ko'nikmalar:** Jamoaviy kiber o'yin elementlari bolalarda umumiy maqsad yo'lida hamkorlik qilish va o'zaro strategik muloqotga kirishish ko'nikmalarini shakllantiradi.

2. Kiber sport elementlarining salbiy oqibatlari (Xavf va tahdidlar):

- **Jismoniy salomatlikka salbiy ta'sir:** Monitor qarshisida uzoq vaqt o'tirish bolalarda gipodinamiya, ko'rish qobiliyatining pasayishi (miopiya) va tayanch-harakat tizimining (skolioz) buzilishiga olib keladi.
- **Psixologik qaramlik (Igrofaniya):** Nazoratsiz o'yinlar bolada virtual dunyoga bog'lanib qolish, real hayotdan uzilish va o'yin to'xtatilganda agressiv xulq-atvor namoyon bo'lishiga zamin yaratadi.
- **Emotsional va ijtimoiy izolyatsiya:** Jonli muloqotning kamayishi oqibatida bolaning nutqiy rivojlanishi sekinlashadi, empatiya (hissiy hamdardlik) hissi susayadi.

Natijalar va muhokama (Results and discussion). Ilmiy kuzatishlar va o'ta-onalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovlarni shuni ko'rsatdiki, kiber sport unsurlaridan maktabgacha ta'limda foydalanish faqat "**oltin me'yor**" (dozalashtirish) qoidasiga rioya qilingandagina ijobiy samara beradi. JSST (Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti) tavsiyalariga ko'ra, 5-7 yoshli bolalar uchun raqamli ekran qarshisidagi vaqt kuniga **30-40 daqiqadan** oshmasligi kerak.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Shuningdek, o‘yinlar tajovuzkorlikdan uzoq, intellektual va didaktik mazmunga ega bo‘lishi shart.

Xulosa (Conclusion)

Maktabgacha ta’lim tizimida kiber sportni butunlay taqiqlash yoki uni nazoratsiz qoldirish birdek noto‘g‘ri yondashuvdir. Zamonaviy pedagogning vazifasi — raqamli o‘yinlarning salbiy oqibatlarini minimallashtirgan holda, ularning ijobiy kognitiv imkoniyatlaridan unumli foydalanish, ya'ni an'anaviy harakatli o'yinlar bilan raqamli o'yinlar muvozanatini (balansini) ta'minlashdan iborat. Bu borada bo'lajak tarbiyachilarning kiber-pedagogik kompetensiyalarini oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar ro‘yxati (References):

1. O‘zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
2. Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants Part 1. On the Horizon, 9(5), 1-6.
3. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.
4. Greenfield, P. M. (2009). Technology and Informal Education: What Is Taught, What Is Learned. Science, 323(5910), 69-71.